

Recenzja książki Tomasza Sienkiewicza *Pozwolenie w ochronie zabytków*

ISBN 978-83-7702-684-7

Wydawnictwo KUL, Lublin 2013

Książka *Pozwolenie w ochronie zabytków* autorstwa Tomasza Sienkiewicza stanowi istotne uzupełnienie doktryny prawa ochrony zabytków. Dotychczas brak było w literaturze szczegółowego omówienia istoty i charakteru prawnego pozwoleń w ochronie zabytków. Publikacja została uzupełniona o uwagi z praktyki, jaką autor prowadził w urzędzie wojewódzkiego konserwatora zabytków w Lublinie. To sprawia, że w książce można zapoznać się nie tylko z ujęciem doktrynalnym omawianych zagadnień, które są w pracy naukowej najważniejsze, ale również z osobistą opinią autora wynikającą z jego doświadczeń jako praktykującego radcy prawnego.

Należy podkreślić kilka istotnych wątków zasygnalizowanych w książce. W rozdziale *Cel policji administracyjnej i reglamentacji administracyjnej w ochronie zabytków* autor, odnosząc się do kategorii dobra wspólnego, która w pracy została opisana jako podstawa ograniczenia praw podmiotowych, odwołuje się do wartości chronionych, które stanowią uzasadnienie dla funkcjonowania regulacji prawnej z zakresu ochrony zabytków. Zasada ochrony dobra wspólnego, wyrażona w art. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, została wskazana jako kategoria syntetyzująca wiele szczegółowych wartości konstytucyjnych, stanowiąc przy tym wartość o charakterze wspólnotowym. Ochrona zabytków, mająca głęboki wymiar społeczny ze względu na charakter wartości chronionej, powinna być zawsze odnieszona do przyjętego w Konstytucji porządku aksjologicznego.

W dotychczasowym dorobku doktryny prawa ochrony zabytków brak było również wyraźnego wskazania oraz szerszego omówienia sprawy zakwalifikowania pozwoleń w ochronie zabytków do tzw. policji administracyjnej. Jednocześnie istotne jest wyraźne rozstrzygnięcie granic policji administracyjnej oraz administracji reglamentacyjnej, w szczególności ze względu na podstawy aksjologiczne wskazanych obszarów działania administracji publicznej.

Za niezwykle wartościowe należy uznać dostrzeżenie, w ramach rozważań dotyczących procedury wydawania pozwoleń w ochronie zabytków, różnicy między luzami decyzyjnymi a uznaniem administracyjnym. W doktrynie prawa przyjmuje się bowiem, że z luzami decyzyjnymi, wynikającymi z pojęć niedookreślonych, mamy do czynienia na drugim etapie stosowania prawa, a więc na etapie wykładni przepisów. Interpretacja pojęć niedookreślonych w tym samym stanie prawnym, ale rozbieżnym stanie faktycznym, może prowadzić do innego wyniku. Stosowanie pojęć niedookreślonych uelastycznia prawo, przesuwając odpowiedzialność za rozstrzygnięcie ze sfery ustawodawstwa do sfery wykonania. Ze względu na charakter i istotę rozstrzygnięć w ochronie zabytków wskazany zabieg ustawodawcy jest nie tyle zrozumiały, ile uzasadniony. Oddzielnie należy rozpatrywać kwestię uznania administracyjnego, które dotyczy ostatniego etapu stosowania prawa, a więc określenia skutków zastosowania określonej normy prawnej w danym stanie faktycznym. Dostrzeżenie różnicy między luzami decyzyjnymi a uznaniem administracyjnym jest niewątpliwie istotne i powinno być poddawane analizie osobno w odniesieniu do poszczególnych pozwoleń wydawanych na podstawie art. 36 ust. 1 oraz art. 51 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 ze zm.).

Odnosząc się jeszcze do wątków proceduralnych w publikacji, należy podzielić spostrzeżenia autora, że postępowania w sprawie wydania pozwoleń w ochronie zabytków mają swoją specyfikę. Stanowi to uzasadnienie modyfikacji reguł ogólnego postępowania administracyjnego. Przypomnieć bowiem należy, że przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego konstytuują ogólne postępowanie administracyjne. Z przepisów ustaw prawa materialnego mogą, a nawet powinny wynikać przepisy je modyfikujące bądź uszczegóławiające. Wydaje się, że potrzeby ochrony zabytków i specyfika prowadzonych postępowań administracyjnych zasługują na osobne potraktowanie. Zgodzić się należy z autorem, że część czynności mogłaby być odformalizowana. Wartości, na których ufundowane zostało ogólne postępowanie administracyjne, to prawidłowość i szybkość rozstrzygnięcia. Realizacja wskazanych wartości w obszarze ochrony zabytków wymaga wprowadzenia w przyszłości szczegółowych rozwiązań proceduralnych w postulowanej nowej ustawie dotyczącej ochrony zabytków.